

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування
Красилівського районного суду Хмельницької області

22.01.2025

м. Хмельницький, 2025 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 22.01.2024 групою національного превентивного механізму (далі – група НПМ) здійснено відвідування Красилівського районного суду Хмельницької області (далі – суд).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Шейгец Оксана МIRONIVNA, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Осередчук Ольга Михайлівна, представник громадської організації.

Суд розташований за адресою: Хмельницька область, Хмельницький район, м. Красилів, вул. Булаєнка, буд.4.

Керівництво суду:

Голова суду – Вознюк Руслан Васильович, призначений на посаду 21.10.2024.

Керівник апарату суду - Богуш Тетяна Анатоліївна, призначена на посаду 20.06.2024.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», об'єкт відвідування є судом першої інстанції та здійснює правосуддя у порядку, встановленому законом. Суд розглядає цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом.

Суд розміщено у двоповерховій адміністративній будівлі 1977 року побудови та займає площу 403,6 кв. м. На вході до суду є інформація про найменування судового органу. Охорона приміщення суду та пропускний режим до суду здійснюється працівниками територіального підрозділу Служби судової охорони України. Пропускний пост знаходиться на першому поверсі адміністративної будівлі суду.

У приміщенні суду встановлено інформаційні стенди з наявною інформацією про графік прийому громадян, телефони гарячих ліній Державної судової адміністрації України, надання безоплатної правової допомоги, правила та обов'язки учасників судових процесів тощо.

Штатна чисельність апарату суду становить 17 штатних одиниць. Судочинство у суді здійснюють 7 суддів, із них 3 судді відряджених. Фактично правосуддя у суді здійснюють 4 судді. У 2024 році середня кількість справ та матеріалів, що перебували на розгляді в звітний період з розрахунку на одного суддю склала 686 справ.

У приміщенні суду облаштовано чотири зали судових засідань, з яких один зал для розгляду кримінальних справ, який розміщено на першому

поверсі та облаштований боксом з органічного скла, відповідно до вимог Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», які затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 №175 (далі - ДБН В.2.2-26:2010).

Вікна залу для розгляду кримінальних справ обладнані закріпленими решітками. Також зазначена зала обладнана загородами зі спеціального захисного скла для розміщення підсудних (засуджених), лави для розміщення підсудних (засуджених) осіб прикріплені до підлоги. Зала обладнана системою відеоконференцзв'язку для проведення судових засідань у режимі відеоконференції (фото 1).

Маршрут конвоювання підсудних (засуджених) здійснюється закритим для сторонніх осіб шляхом, з окремим службовим входом до зали судових засідань для розгляду кримінальних справ. Весь маршрут конвоювання перебуває під відеоспостереженням.

В приміщенні суду для облаштовано одну кімнату для конвою, у якій наявне металеве огороження для розміщення у ньому підсудних (засуджених) (фото 2).

За отриманою інформацією у 2024 році для розгляду кримінальних проваджень до суду було конвойовано 4 підсудних (засуджених), у 2025, станом на день відвідування, конвоювання підсудних (засуджених) до суду не було.

Скарг від підсудних (засуджених), адмінарештованих осіб на умови тримання та неналежне поводження, за інформацією керівника апарату суду, на адресу суду протягом 2023-2024 років не надходило. Факти заподіяння тілесних ушкоджень чи насильницького заподіяння смерті утримуваного під час перебування у суді також не зафіксовані.

З огляду на те, що у суді відсутнє власне облаштоване укриття на випадок сигналу «Повітряної тривоги», на входних дверях суду для відвідувачів розміщено інформаційне оголошення щодо місця розташування найближчого укриття.

На момент відвідування в приміщенні суду не перебували під вартою обвинувачені (підсудні) чи засуджені.

Попередні зауваження:

Попереднє відвідування суду групою НПМ здійснювалось 11.12.2019 року.

За результатами відвідування суду Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України у Хмельницькій області надані наступні рекомендації:

вжити заходів задля вирішення питання відновлення здійснення правосуддя в суді суддями відповідно до штатного розпису;

обладнати камери для підсудних (засуджених) у кількості згідно встановлених норм;

обладнати бокс або огорожений майданчик для спеціального автомобіля на території суду;

обладнати всі необхідні приміщення, зокрема: кімнату для роботи адвоката з підсудним/засудженим або місце для конфіденційного спілкування з адвокатом у приміщеннях для підсудних (засуджених) та конвою, приміщення для роботи з матеріалами справ;

створити належні умови для участі в судових засіданнях маломобільних груп населення та обладнати приміщення суду відповідно до норм доступності будинків і споруд для маломобільних груп населення; забезпечити дотримання прав осіб з інвалідністю, в тому числі в залах судових засідань, визначити місця для осіб з інвалідністю, які пересуваються в кріслах колісних.

Голові Красилівського районного суду рекомендовано забезпечити: належні умови для доступу людей із обмеженими можливостями до правосуддя (зокрема, встановлення кнопки виклику, відкритого доступу до приміщення суду через боковий вхід та можливість його використання особам з інвалідністю, в тому числі, які пересуваються на кріслах колісних);

контроль за терміном придатності ліків в аптечці, належним обліком та кварцуванням залів судових засідань.

Слід зазначити, що недоліки та порушення, виявлені за результатами попереднього відвідування, не усунуті, надані рекомендації не виконані за винятком виконаних рекомендацій щодо вирішення питання відновлення здійснення правосуддя в суді судьями відповідно до штатного розпису; створення умов для участі в судових засіданнях маломобільних груп населення, зокрема у залі судових засідань визначено місця для осіб з інвалідністю, які пересуваються за допомогою крісла колісного; забезпечено контроль за дотримання термінів придатності ліків в аптечці суду; здійснюється облік за кварцуванням приміщень суду; забезпечено доступ до приміщення особам з інвалідністю, які переміщуються на кріслах колісних.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України)

1. Під час відвідування приміщень суду встановлено факт порушення вимог пункту 6.5.2. ДБН В.2.2-26:2010, де визначено, що кількість камер для підсудних (засуджених) слід передбачати виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ. Беручи до уваги викладене, в зазначеному суді, де розміщено один зал судових засідань для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано три камери.

Окрім того, площа кожної камери повинна бути не менше ніж 4 м². Натомість в суді облаштовано одну камеру для тримання підсудних (засуджених) площа якого становить 2.88 м².

За таких обставин в суді не може забезпечуватись роздільне розміщення чоловіків і жінок, дорослих і неповнолітніх, а також інших осіб відповідно до вимог статті 8 Закону України «Про попереднє ув'язнення».

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 27 Конституції України)

2. Відповідно до вимог пункту 1.5 Примірних правил пропуску осіб до будинків (приміщень) судів, органів та установ системи правосуддя та на їх територію транспортних засобів, які затверджені наказом Державної судової адміністрації України та Служби судової охорони 30.01.2020 № 43/61, на вході до приміщення суду на контрольно-пропускному пункті не встановлено турнікет зі стаціонарною рамкою металодетектора (фото 3).

3. Також у порушення вимог пункту 5.11 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 14 Інструкції не обладнано бокс для заїзду спеціального автотранспорту варти та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених або огороженої стоянки для спеціального автотранспорту варти біля зовнішнього спеціального входу.

Таким чином, порушується принцип ізолюваності конвоювання, в результаті чого, такі обставини можуть призвести до виникнення надзвичайних подій, що в свою чергу є порушенням права на забезпечення безпеки в суді.

4. У порушення вимог пункту 6.5.1 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 9 Інструкції, в суді відсутні окремі санітарні вузли для підсудних (засуджених).

5. У порушення Кодексу цивільного захисту України в суді відсутнє найпростіше укриття, яке має забезпечувати можливість безпечного перебування населення від впливу небезпечних факторів, що виникають внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів.

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України,)

6. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, пункту 23.4 Європейських пенітенціарних правил, статті 59 Конституції України, пункту 6.5.2 ДБН В.2.2- 26:2010 у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими), що унеможливорює реалізацію їх права на захист.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) Європейський суд з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було

доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху.

Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поводження.

Порушення права осіб на рівний доступ до правосуддя (стаття 21 Конституції України, статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю)

7. Відповідно до вимог Державних будівельних норм України 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення» затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН Інклюзивність), доступність для маломобільних груп населення повинна забезпечуватися фізичною можливістю і зручністю потрапляння та пересування об'єктом.

Так, у порушення вимог пункту 5.7 ДБН В.2.2-26:2010 шлях руху маломобільних громадян до входу в приміщення суду, який обладнано пандусом, не облаштовано доріжкою задля безпечного пересування маломобільних груп населення, в тому числі осіб з інвалідністю, які переміщуються на кріслах колісних (фото 4).

Окрім того, кут нахилу облаштованого у суді зовнішнього пандусу не відповідає вимогам пункту 5.3 ДБН Інклюзивність, у зв'язку з чим маломобільні групи населення, без сторонньої допомоги не можуть потрапити до зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, а також інших приміщень суду (фото 5).

8. У порушення вимог пункту 8.3.1 ДБН Інклюзивність в приміщенні суду відсутні тактильні інформаційні покажчики, які повинні дублювати плоско друковану текстову чи графічну інформацію у тактильному вигляді та шрифтом Брайля (фото 6).

9. Окрім цього, у порушення вимог пункту 11.5 ДБН Інклюзивність, санітарні вузли у приміщенні суду не пристосовані для користування маломобільними групами населення, в тому числі осіб, які переміщуються на кріслах колісних.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Хмельницькій:

Вжити заходи щодо запобігання порушень, що призводять або можуть призводити до порушень прав людини.

Красилівському районному суду Хмельницької області:

- 1.Забезпечити кількість камер для підсудних (засуджених) не менш ніж 4 м² виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ;
2. Створити для маломобільних груп населення відповідні умови доступу до приміщень суду;
3. Облаштувати суд кімнатою для роботи адвоката з підсудними (засудженими);
4. Облаштувати в суді найпростіше укриття.

До звіту додаються фотознімки на 2 арк.

Керівник групи НПМ -

головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини

Оксана ШЕЙГЕЦ

Фото 1

фото 2

фото 3

фото 4

Фото 5

фото 6

